

Asia: VN/3386/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Lausuntopyynnön kysymykset

Kommentit nykytilaan

-

Kommentit ehdotuksista ja niiden vaikutuksista

-

Kommentit säännöskohtaisiin perusteluihin

-

Kommentit voimaantuloon

-

Kommentit lakiehdotuksista

-

Muut kommentit ja yleiset huomiot

Lakiluonnos on laadittu työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteisen ehdotuksen pohjalta, joka pohjautuu maan hallituksen antamaan neuvottelutoimeksiantoon. Huoltosuhteen heikkenemisen sekä talouden kehitykseen, eläkevarojen sijoitustuottoihin ja tulevaan maksukehitykseen liittyvän epävarmuuden takia tuli valmistella kolmikantaisesti tarvittavia työeläkelainsäädännön muutoksia rahoituksellisen kestävyysvarmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi. Uudistuksen eräänä tavoitteena oli julkisen talouden vahvistamisen vähintään 0,4 prosentilla suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa eläkelaitoksille parempien sijoitustuottojen tavoittelu sijoitusuudistuksella, joka toteutetaan vakavaraisuussäätelyä keventämällä ja rahoitussääntöjä

joustavoittamalla. Tällä lisättäisiin eläkelaitoksen mahdollisuuksia ottaa enemmän sijoitusriskiä sijoitustoiminnassaan ja mahdollistettaisiin näin parempien sijoitustuottojen tavoittelu. Lisäksi tarkoituksena on rajoittaa työeläkeindeksillä tehtävien etuustarkistuksia tietyissä erityistilanteissa sekä lisätä vanhuuseläkkeiden rahastointia.

Työeläkeindeksin laskentaan esitetään lisättäväksi sääntöpohjainen vakauttaja (indeksirajoitin), jossa indeksin muutos kahden peräkkäisen vuoden tarkastelujaksossa ei saa olla enempää kuin palkkakertoimen muutos samana aikana. Lisäksi indeksirajoittimen soveltamista rajoitettaisiin tietyissä tilanteissa eläkkeiden ostovoiman heikentymisen rajoittamiseksi. Muutos vaikuttaisi kaikkien työeläkelakien mukaisiin indeksitarkistuksiin. Indeksirajoitin ehdotetaan otettavaksi käyttöön vuodesta 2030 alkaen.

Esityksen pääasialliset vaikutukset liittyvät työeläkejärjestelmän rahoituksellisen tasapainon parantamiseen ja työeläkevakuutusmaksun odotusarvon vakauttamiseen pitkällä aikavälillä. Laskelmien mukaan sijoitusriskin kasvattaminen tuottaisi pitkällä aikavälillä korkeampia sijoitustuottoja ja helpotusta työeläkevakuutusmaksun korotuspaineeseen.

Indeksirajoitin aktivoituisi laskelmien mukaan keskimäärin 7,7 vuoden välein ja aktivoituessaan se pienentäisi työeläkeindeksin tarkistusta keskimäärin 0,78 prosenttiyksikköä. Eläkeuudistukseen sisältyvä indeksirajoitin vaikuttaa työeläkemenoon kaikkien eläkelakien osalta, mikä pienentäisi valtion rahoituksen tarvetta.

Kevan eläkemenon rahoitetaan Kevan jäsenyhteisöjen työntekijöiden palkkaperusteisella eläkemaksulla, kunnilta ja hyvinvointialueilta perittävällä tasausmaksulla sekä Kevan puskurirahastoluonteisen sijoitusomaisuuden avulla. Vaikutusarvioissa todetaan, että hyvinvointialueiden rahoitus on pääosin yleiskatteista valtionrahoitusta, joten hyvinvointialueiden eläkemaksujen aleneminen tai korotuspaineen poistuminen vahvistaisi valtiontaloutta hyvinvointialueiden rahoitusmallin kautta. Esityksessä todetaan myös, että kuntien osalta eläkemaksujen aleneminen vahvistaisi pääosin kuntataloutta ja jonkin verran myös valtiontaloutta, sillä valtionosuuksien rahoitetaan noin neljännes kuntien peruspalveluiden menoista vuonna 2025.

KT pitää erittäin merkittävänä saavutuksena sitä, että viimeisimmän käytettävissä olevan arvion mukaan esityksen muutokset pienentäisivät julkisen talouden kestävyysvajetta noin 0,8 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Lopputulos on noin kaksinkertainen verrattuna alkuperäiseen tavoitteeseen.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n edustaja osallistui lakiluonnoksen valmisteluun. Lakiluonnos on sopimuksen mukainen. Esitys on laadukas ja vaikutusarviot kattavia.

KT:lla ei ole huomautettavaa lakiluonnoksen sisältöön.

Knuuti Juha
Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat KT